

nserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Rusija in Turčija.

Skoro ob enem, ko so Slovanom neprijazni listi zagnali veseli krik, da homatij na Turškem bode vsled shoda berlinskega kmalo konec in da bodo morali Jugoslovani še dalje nositi kruti jarem turški, došel je iz Bulgarije glas, da se je tudi v tej doslej mirni deželi vnel upor zoper vlado turško ter se v malo dneh tako razširil, da število vstajnikov že zdaj znaša okoli 30.000 mož. Vzroki vstanka bulgarskega niso socialne nspake kakor v Bosni in Hercegovini, kjer so turški begi gospodovali, kakor so hoteli; kajti v Bulgariji je teh pijavk tako malo, da skoro nihče za nje ne vé; zgolj verske in politične razmere pripravile so sicer jako miroljubne in pohlevne Bulgare, da so prijeli za orožje. Vstajniki, ki so pričeli boj, da bi si priborili stan, kakoršen se človeku spodobi, bojujejo se tedaj za vero in slobodo zlato in gotovo orožja ne bodo položili iz rok, dokler trinoštvo turško ne bo zatrt in maščevane vse nezgode, ki so jih morali njihovi pradedje in sami pet sto let sem prenašati. Zato se tudi nihče ne bode čudil, če te dni dojde vest, da tudi Grki na Kreti, v Tesaliji in Epiru so sultanu odrekli pokorščino in prijeli za orožje. Dozdaj jih je od tega zadrževalo mrzenje do Slovanov in jako omejeno vstajniško bojišče, a ker je nezmožnost in slabost Turčije čedalje očitnejša, bode gotovo tudi pri njih svobodoželjnost premagala protislovansko mrzenje.

Turčija, ki si že zdaj ne more pomagati, bo tedaj prišla v čedalje večje zadrege. Gori

omenjeni listi se sicer tolažijo, da vsled dogovorov berlinskih bode Rusija, ki ima pri Slovanih na Turškem največ vpliva, vstajnike nagibala k miru in porazumljenju, a kdo bi to verjel? Pri vseh dogodkih na Turškem od punta v Nevesinju sem do umora konzulov v Solunu in do vstanka bulgarskega razodeva se moč ruskega vpliva, in Rusija naj zdaj sama podere, kar je z veliko izurjenostjo in brž ko ne tudi z velikimi stroški dosegla? Rusija naj zdaj, ko se imajo izpolniti najgorečnejše želje, ki jih od cara Petra Velikega sem goji, prostovoljno zopet zapusti pot, ki jo pelje naravnost v Carigrad? Pred 23 leti je car Nikolaj pričel silno vojsko, da bi bil razmetal Turčijo, dasi je tedaj imel proti sebi vse več države, katerih glavni namen je bil Turčijo varovati in podpirati, kakor izvrstno razpravlja „Politik“ v št. 139. Na Francoskem se je malo prej na prestol povzdignil Napoleon III., ki je hotel s srečno vojsko vtrditi svoje vladarstvo. Najprimernejši se mu je zdel v ta namen ruski car Nikolaj, kterege je osebno črtil. Angleška se je z veseljem zavezala proti Ruski, ker se je bala za svojo kupčijo na izhodu. Avstrija je bila v skrbi, da bi se Rusija na iztoku Donave ne razširjala; edina Prusija je ostala mirna in se proti severnemu sosedu ni vzdignila.

Danes pa so razmere vse drugačne, in Rusija si vgodnejšega časa za izvršitev namenov, ki so ji bili tedaj spodleteli, ne more misliti. Tiste države, ki so bile pred 23 leti njene najhujše zopernice, postale so ali njene prijateljice, ali pa so tako onemogle in osla-

bele, da se ji nikakor ne morejo vstaviti. Zaveza držav, ki so tedaj Turčijo ohranile, se je vsled zadnje francosko-pruske vojske tako čisto razrušila, da je Rusija brž potem brez ugovora samovoljno pretrgala pogodbo pariško od leta 1856. Naznanila je vladam, da je več ne vežejo nekatere določbe, ki so ji bile jako nepriključne; lahko bi bila vničila vso pogodbo in brez dvoma bi bile države ostale ravno tako mirne, in bodo ostale tudi zdaj, če jim Rusija pod noge vrže kosove raztrgane pogodbe, ker si pomagati ne morejo.

Franciji, ki je bila tedaj duša protiruske zveze, ne bode več prišlo na misel podpirati Turčije; Franciji celotnost Turčije nič ne pomaga, pač pa prijateljstvo Ruske, za katero bi še več žrtvovala, kakor oguljeno politiko na izhodu.

Avstrija bi sicer tudi zdaj še nasprotovala politiki ruski, a bridke skušnje l. 1859 in 1866, ki so bile le nasledek čudne politike njene za vojske krimske, so jo menda zmodrile. Tudi ni več tako močna kakor l. 1859 in 1866 in bo menda vsaj zdaj gledala, da zavoljo Rusije še enkrat ne bo tepena.

Tretji tedanji sovražnik Rusije, sedanja Italija, se je med tem zavezala z Nemčijo in išče prijateljstva ruskega, ker upa pri razpadu Turčije pridobiti novih dežel, kar se zamore pa le zgoditi v tesni zvezi z Nemško in Rusko.

Edina Angleška bi se tedaj politiki ruski zamogla vstaviti; a tudi Angleška je sedaj prepričana, da se Turčiji ne da več pomagati, in gotovo za njo ne bode pričela vojske.

Nekdanji protiruski zavezniki so tedaj

O lepoti naravini.

(Konec.)

To v obče o lepoti naravini; in zdaj še posebej, kaj pridobi ona, ako jo motrimo v duhu krščanstva, vprašanje, kterege odgovor je prav za prav namen tega sestavka. V krščanskem smislu! Marsikdo bo morda z glavo zmajeval, ko bo to bral; narava je narava in ostane narava, bodi krščanska ali poganska, bo rekel. In to so tisti, ki isto tako taje mogočnost krščanske umetnosti, tisti, ki se že bližajo materialistom, trdečim, da je ideja pri lepoti ničevna, da le oblika je lepa, da si lepo, dobro in pravo niso v nobenem sorodstvu, da ne vplivajo eno na drugo. Ali kdor premisli, da ima verstvo mogočen vpliv na vse mišljenje in delanje človeško, da preobrazuje vednost in npravnost, da skoro popolnoma predrugači vsega človeka, ta nikdar ne bo tajil, da tudi deluje na to, kako človek primlje naravo in njeno lepoto. Verstvo vpliva na srce, na čustvo, vir lepote, verstvo vsako in najbolj krščanstvo, katero je najbolj predrugačilo človeštvo, najbolj preobrazilo ves svet, čustveni,

umni in npravni. Če že vidimo to neizmerno važno delovanje pri Grkih (saj ima vsa umetnost njihova verski značaj); gotovo je še mnogo delavnejši pri kristijanah, saj je ni lepote brez globoke ideje, brez zveze s pravim in dobrim. ni je pa blage ideje, niti prave resnice in blage npravnosti, koja bi prekosila v vrednosti vzvišenost krščanstva.

Kaj je narava vernemu, kaj nevernemu? Nevernemu je stvar naključbe; njen izvor je naključba, namena nima, vlada jo gola naključba; njeno gibanje in kretanje je mrtvo, brez življenja. Drugim pa je ona bog, neprosti, strašni bog, pred katerim se trese domišljiva braminova. Da mora takim ljudem odmreti vse čutilo za pravo lepoto naravino, razume se samo po sebi; narava jim ne stoji v nikakovi višji zvezi, nima je višje ideje, ktera bi jo vladala; v nji se ne more ogreti, niti opočiti nemirni duh človeški, kajti njen vir je naključba, njen namen smrt.

A kristijanu, njemu je narava razodenje božje, ona je nepopolna podoba bitja božjega. Ako tako primemo naravo, potem le moremo jo ljubiti, potem moremo globoko čutiti njeno

lepoto. Bog je naravi stvarnik; od njega ima izvor, od njega, ki je sam neskončno lep, najpopolnejši. Od njega ima resnico; prav za prav je on edini resnica, vsaka druga ima veljavo le od njega; narava ima resnico od njega in je s tem deležna resnice božje, da kaže njegovo modrost s svojim redom, svojo raznovrstnostjo, svojo lepoto. On je, ki je pojme stavil naravi in njenim posameznim delom, ki jih je vvrstil v posamne rede, ki je pojmom dal tudi primerno obliko. A on je tudi, ki je vse storil namenu primerno; glavni namen vse narave je on sam, njegova čast in slava. Bog pa skrbi tudi za njeno ohranitev, za to, da se ona prav razvija, napreduje, spolnuje posamni namen v stvarnici; tu se pokaže posebno njegova modrost, njegova dobrota in ljubezen. O kako neizmerno veliko pridobi si narava v tem smislu! Kako vzvišene ideje nahajamo v nji, kako povzdiguje duha k stvarniku in vladarju svojemu! Če je ni lepote brez ideje in se ideja mora vjemati z resnico in dobroto, da je resnično lepa, kje dobimo lepoto, ki bi se smela primerjati naravini! Zato so dela božja v naravi vzori lepote; vsako človeško delo umetnosti pa mora posnemati življenje,

razločeni, zveza s Prusijo pa, ki je med temi časom postala najsilovitejša država, se je tako vtrdila, da združena Prusija in Rusija v Evropi storite, kar kolj hočete. In ravno glede Turčije se boste tem laglje porazumeli, ker Prusiji za oddaljene dežele turške ni toliko mar, in ker ima kaj lepo priliko zopet prikupiti se Rusiji, da ji na zahodu ne bode delala zaprek. Vrh tega se je v deželah turških, ki so bile za krimske vojske mirne, vnel hud upor, kterega sultan ne more zadušiti. Nihče tedaj ne dvomi, da združena Prusija in Rusija zamorete z enim mahom rešiti turško vprašanje; in če se še obotavljate, je to le znamenje, da se še niste dogovorili, kako naj se dedšina razdeli, ker sicer njima ni čisto nič na potu.

Nič trdno, stanovitno ne stoji In vse razpada, koder vere ni.

Skoro trikrat so se že ljudje rodili, kar so načela l. 1789 evropskega sveta in društva obličje premenila in prekazila. Kakor v vročnici bolnik časih nekoliko zaspi, pa ga nagloma stresne spet, da vnovič trpi; tako se prekucuje svet od tedaj iz punta v punt vedno. Komaj pojenja na eni strani, že se pričinja na drugi. Iz brezbožne setve l. 1789 je dozorela krvava žetev leta 1793. Kako se je hitro spreminjalo potem vladarstvo v Franciji, in koliko vojská je vzbudilo, dokler so se v sveto zvezo zoper njo sklenile Avstrija, Prusija in Rusija, ter pridobile človeštvu nekoliko miru. Kratek je bil pokoj, ki ga je po hudi treslici vživala Evropa. Oglašali so se sem ter tje nemirni ogljarji, kar leta 1830 završči v Franciji, pa se spet poleže nekako do l. 1848.

To leto pa se je v korenu potresla vsa Evropa, in od tedaj — ni ga mirú in pokoja. Komaj potihnejo vnanji boji, že se vnamejo notranji prepiri, da begajo človeštvo. In koliko se je od tedaj prekucnilo! Kako ležijo na tleh prestoli vladarski n. pr. v Neapolu, Toskani, Modeni, v Parmi, Luki, v Hanoveru; potrta je deželjska vlada papeževa; spodeni so pravi nasledniki vladarski v Španiji, Portugaliji, Švediji, Franciji; v pregnanstvu sta umrla posilnika L. Filip in L. Napoleon; na ptujem je umrl Oton kralj grški; daleč od Madrida premišljuje

lahko Izabela kraljica svoje napake, in sanjari Amadeo o svojem španskem kraljevanju. Francija je danes ljudovlada ali republika, in ni čutja ne slutja, da vstanovi se ondi spet monarhija. Španija in Italija veslate v republiko. V Angliji se vzbuja nezadovolje o novi cesarici. Povsod se nekaj kuha in vre; na vzhodu je pa že skipelo, in kdo vé, kak požar se vname še vsled tega?

Hudi Turek, kateri — nekdanj potlačen — je postal že votla podoba za vid, sužnim nezvestim posmeh, zaničevanemu ptujcu igrača, na čelu se iztoka dviga ter svetu zapadnemu grozi, in že divjá vojska med turčinštvom in krščanstvom. Po časnikih nas tolažijo, da se proti temu natoku zedinjajo države evropske, in vzlasti s tém, da so si roke podale Avstrija, Prusija in Rusija. Toda — malo tolažbe je v tem za nas, kajti — nič trdno, stanovitno ne stoji, koder vere ni. Kdo pa sedi na prestolih evropskih sedaj, ali kdo vlada največ državne prestolnike po Evropi? Mar ne liberalizem? In kaj je liberalizmu krščanstvo? Država mu je bog, v orožji in vojaštvu mu je moč, cerkev mu je dekla, pravo krščanstvo zdí se mu svobodni protivno ter državi nevarno. Vere ni — vere. Kjer pa vere ni, tam tudi zaupanja ni. Le vera in zaup imata mir. Prav zato dela pa sedanja zveza državna kristjanom skoro več nepokoja kot pokoja. Kaže se, da zveza ta ni sveta, ne sklenjena po vzornih, krščanskih načelih, ne vsemu občinstvu na korist; marveč je zavistna, jako sumna, le v lastni prid. Kar na eni strani (Gorčakov) obeta, na drugi strani (Ignatijev) ometa. Kolike ljubavi proti Avstriji je Prusija, povedal je po vseh ustih Lamarmora.

Ko bi vladal duh pravega krščanstva po Evropi, pomikale bi se že države njene proti Carigradu s svojimi zedinjenimi vojnami, kakor so se nekdanj v križarskih vojskah proti Askalonu. Ali oni, ki so se tedaj zvali Bernard Klervoški, Peter Amienski in Bogomir Builjonski zovejo se sedaj grof Julij Andrassy, knez Bismark in knez Gorčakov. Tedaj so se sošli bili na peščenici sirski, sedaj na peščenici berolinski. Tedaj so sukali meč, sedaj sučejo pero; tedaj so prelivali kri, sedaj prelivajo — tinto. Državniki zborujejo in se posvetujejo, kristjani na vzhodu in jugu pa pod turškimi meči poginjajo (Roma deliberante Saguntum

perit). Kar so storili Turki v Solunu, to nameravajo na 50 krajih na pr. v Carigradu, Damasku, v Alepi, Bejrutu, v Smirni, in drugod, kakor se poroča v „Union“ v Pariz. Pravijo, da so državniki davno prej vedeli, kaj se zgoditi ima v Solunu. Dvanajst potem pomorjenih unih dveh vendar ne prikliče v življenje. Kaj pomaga, da se barke sprejavajo po morji, dokler se kristjanje pobijajo po suhem, in se tem delajo obljube, pa se jim ne spolnujejo v dejanjih. Nič trdno, stanovitno ne stoji in vse razpada, koder vere ni. In kdo vé, kolika nadloga preti še brezverni zapadni Evropi?

Trdno, stanovitno pa stoji skalar naš, vé rni Pij IX., in slovesno, da nikoli še tako, obhajal je 84. svoj rojstni god. Bilo je vpricho do 18 kardinalov, več škofov, knezov in raznih dostojnikov deželskih in duhovskih, ko se prikaže sicer težkih stopinj, toda bistrih oči, vedrega lica, veselega srca Pij IX., in na pristojna pozdravljanja odgovarja prijazno posameznim krog in krog, potem pa ogovori vse skupaj po francosko:

„Deca moja! Blagoslov svoj Vam dam in podelim Vam popolne odpustke in articulo mortis. Prišli ste Vi, da voščite papežu dolgo življenje, papež pa na Vaša voščila odgovarja Vam z blagoslovom in z odpustki in articulo mortis. Se li vjema to dvoje? Kaj pa da! To se pravi, deca moja! bodimo vedno vdani sveti volji božji v življenju in v smrti. Živimo toraj dobro, da umreti moremo tudi dobro. Sveta volja božja bodi vsegdar češčena in naj se spolnuje vedno nad nami. Benedictio itd.“

Potém se podá v drugo dvorano, kjer se razgovarja s kardinali in s spremstvom svojim do pol ure. Preden se umakne v svoje sobe, se zahvali še enkrat ter reče:

„V listih, ki izhajajo s podobami, slika se staro leto navadno v podobi slabega starčka, kateri gre že pod koš; mlado leto pa v podobi otroka, kateri še le hoditi pričinja ter ne obeta mnogo, brez dvoma, ker se še ne vé, kaj ima v krilu svojem bodočnost. Kar mene tiče, povém Vam, da jaz, ne pozabivši na preteklosti, pričinjam to novo leto poln zaupanja v prihodnost.“

Tako vé rni Pij IX., kako pa — mi?

Istinič.

red in globoki obseg njihov in sicer svesto ali nesvesto, če ne, ne more biti lepo.

Te misli, to veljavo naravno je verno, Bogu vdano človeštvo kmalo spoznalo. Zato bilo je od nekdanj posebno veselje pobožnih duš, premišljevatí dela božja v naravi. Že v starem zakonu skrbel je Bog s svojimi postavami za naravni razvitek žival, za milosrčnost do njih. Kraljevi pevec ljubil je z visokim navdušenjem naravo in jo opeval s krasnimi spevi; v nji opazili so preroki zrcalo lepote božje. In cerkev nadaljuje pričeto; vsak dan vzbuja stvari k hvali Gospodovi v prelepi pesmi mladeničev v razbeljeni peči, in v svojih obredih ali oficijih, posebno v velikonočnem, spominja se je z ljubeznjivo pazljivostjo.

Ko še Adam ni grešil, je tudi narava bila v pravi razmeri k njemu, v razmeri podložnega k gospodarju; in zato mnogo bolj jasna mu je bila njena lepota, kajti globokeje poznal je njen pomen, njeno bitstvo; bolj jo je ljubil in bil je v mnogo natančnejši zvezi z njo. Po grehu pa se je spuntala zoper njega, njuna prava razmera se je razdrila in od tačas ni je več ljubil tako zelo, tako čisto. Odtod na eno stran neusmiljenje do nje in sem ter tje po-

nižanje pod njo, na drugo stran pa strah in častenje njeno; s svojo nenaravno strastjo ponižal se je pod njo, zato pa ji je skazoval celó božjo čast. Toraj tudi mi ne čutimo ljubezni tako, kakor bi jo čutili, ko bi ne bilo oko otemnjeno od greha, čutstvo ponižano od strasti. „Ko bi bilo tvoje srce priprosto“, veli Tomaž Kempčan, „bila bi ti vsaka stvar ogleдалo življenja in knjiga svetih nauk“. Svetniki, ki so bili v pravi razmeri z Bogom, spolnovaje njegove zapovedi in mu žrtvovaje vse svoje bitje in žitje, so po njegovem pripuščenju za trenutek stopili tudi v prvotno razmero z naravo; odtod ona čista, bogoljubna ljubav sv. Frančiška Asiskega do narave, ljubav, koja se nam zdi nekako čudna, v kateri imenuje stvari svoje brate in sestre, popeva celo kamen kakor pričó veličastva božjega; odtod oni čudeži, da so se jim vklanjale divje zveri in jim služili morilni življi. Njim nasproti vrnila se je narava v svojo prvotno, rajsko stanje; oni so popolnoma čutili njeno lepoto.

A narava s krščanskega stališča ne pridobi samo lepote po viru, namenu, resnici, dobroti in prvotni razmeri do človeka, ampak tudi po svojem koncu. Narava ni vstvarjena

brez konca, v njej sicer opazujemo vedno smrt, a na podlagi smrti dviga se novo življenje, posamno prede, vrsta ostane; ona ima višji konec; kakor je padla z grehom Adamovim, vstala bode tudi zopet z njim; „quia et ipsa creatura liberabitur a servitute corruptionis in libertatem gloriae filiorum Dei“, piše sv. Pavel, in tako kaže, da hrepeni tudi narava po odrešenju, ktero bo dosegla, kadar bo dospelo človeštvo do svojega konca; tudi ona bo poveličana z nami vred. In če uči sv. cerkev, da bo svet ničten pred sodnjim dnevom, govori le o poginu oblike; bitstvo bo ostalo. Tako bliža se tudi narava poobličanju in očiščenju; njen namen je Bog in lepota njena ima tako višji mistični namen; ko bo dokončan od Boga ji odločeni čas, poginila ji bo oblika, a ostalo bitje „ut abolita imagine permaneat imago supercoelestis“, kakor pravi sv. Hieronim; pokazala se bode v novem, popolnejem cvetu in razodevala slavo in čast božjo, kterega stopinje spoznavamo zdaj le nepopolnoma v okaljeni lepoti naravini.

Borin.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. maja.

Avstrijske dežele.

Državni zbor se snide po poročilu „Mont. Rev.“ 1. septembra in bode razpravljajal pogodbo z Ogersko, proračun in nekaj železničnih predlogov.

V delegaciji je poslanec Sturm vlado interpeliral o zadevah častnika Ertla. Fml. Benedek je odgovoril, da je Ertlastne izdelke in nepopolne izpiske ptujim vladam prodajal, in da vojni vsled tega ni nobena zguba in nobena nevarnost nastala. Poslanci zdaj ravno toliko vedo kakor prej, in ker tudi obljubljenega vradnega pojasnila ni bilo na dan, si ljudstvo glavo beli, da so častnika Ertla zaradi „dolžnosti nasprotnega ravnanja, iz ktere pa vojni ni nastala nobena zguba in nobena nevarnost“, obsodili na deset let težke ječe!

Z Dunaja je v „Čechu“ 20. t. m. brati tale dopis: „Eno izmed najžalostnejših poglavij naših razmér krije v sebi ime dr. Giskra. Kako globoko je morala že seči pri nas spridenost, kedar človek, kateri si ne upa povzdigniti glave, ko se mu očitno pripisujejo kaj malovredna dejanja, kedar človek ta ukljub spričanim glasovitim delom svojim pri nas v parlamentu in delegacijah še sedeti in o zadevah države naše z drugimi zborovati sme. Prav res, da bi treba bilo že nekoga, ki bi to izčistil. Angleški diktator Cromwell potrebil je o svojem času parlament angleški na ta način, da je v javnem zborovanju s prstom pokazal na enega uda ter rekel: „Kako moreš tu sedeti, kedar si se obogatil s tujimi pénezi?“ In kazaje na družega je dejal: „Ti ne greš sem, ker si po krivem prisegel.“ Tretjega je izgnal rekši: „Poberi se, ti si prikrival in kradel svete reči.“ Cromwell je pri vsem tem vzlasti na misli imel svoj prid, da bi se znebil neprijetnih nasprotnikov. Tudi mi bi potrebovali Cromwella v prid pravosti in državne koristi.

Dr. Giskra je spet pripuščen k dvoru. Majajte o tej novici z glavo, vendar je resnična. Giskra je v nemilosti pripravljajal se k hudemu boju proti vladi, pravijo, vzlasti o računu ali stroškovniku. Strah ni bil majhen. Toraj se je z neke strani poskusilo vse, da bi Giskra pri cesarju sprejet bil spet v milost in da bi si vlada v delegacijah zagotovila njegovo priklonovanje. Za to ceno tedaj družnik Ofenheimov ne bo rušil krogov vladnih. Tudi to je znamenito pojasnovanje naših negotovih razmér.“

V Zagrebu so 20. t. m. obhajali obletnico smrti bana Jelačića. Prej ta večer so s črnimi zastavami in brezštevilnimi plinovimi lučicami okinčali njegov spominek in pri njem zapeli nekaj narodnih pesem.

Vnanje države.

Iz Carigrada se „N. fr. Pr.“ poroča, da se softa (turški vseučiliščniki) še niso pomirili. Pripravili so sultana, da je imenoval novega Šeik-ul-Islama, zdaj ga hočejo prisiliti, da bi odstavil še nedavno imenovanega velikega vezirja Mehmeda Rušdia pašo in službo njegovo izročil softam jako priljubljenemu Midatu paši. Dalje zahtevajo, da naj se vstanovi naroden svet, letna plača sultanova naj se kontrolira, goljufigi uradniki pa naj se ostro kaznujejo. — Nedavno so bili tudi hudo napadli ruskega poročnika Ignatieva v „Lev. Her.“, ter so ga hoteli s tem pripraviti, da bi bil zahteval svoja pisma in zapustil Carigrad. Pa Ignatiev se za ta napad ni zmenil, vlada turška pa je za nekaj časa vstavila omenjeni častnik.

Jugoslovanski vstajniki so v

Sutorini k smrti obsodili in še tisti dan ustrelili nekega Filipoviča, ki so ga imeli na sumu, da je turšk vohun; tri druge sumljive ljudi pa imajo še zaprte. — V Sutorino pride te dni nek pooblaščenec črnogorskega kneza, ruski generalni konzul Jonin in Božidarevič-Veselicki, da se z vstajniki dogovoré o pomirju.

V banjaluški okolici je turški beg Muarem Aga, sam pripravil ljudstvo, da se je vzdignilo. Z izgovorom, da hoče skrbeti za red in mir, divjal je z 200 tovariši po okolici, in počenjal strašne reči; okoli 100 kristjanskih veljakov je postrelil, češ, da so ljudi hujskali proti sultanu. Ljudem se je to zdelo prehudo, zato so zgrabili za orožje in zvezali se s četo Uzelačevu, ki si prizadeva do 1. jun. vzeti Banjaluko. Tistemu pa, ki ubije Muarema Ago, obljubljeno je veliko darilo.

Izvirni dopisi.

Iz Selca, 22. maja. Malokrat „Slov.“ prinese kaj iz selške doline, pa ni čuda, saj so Selca unkraj sveta. Vsaj drugače si misliti ne moremo, če pogledamo, koliko časa ljubljanski časniki potrebujejo, da do Selca priromajo. „Novice“ izhajajo v Ljubljani v sredo, pa pred petkom jih ne dobimo; včasih, kakor zadnje, še le v soboto. „Slovenec“ od sobote, pride, če je dobro, v ponedeljek ali še en dan pozneje. In vendar gre železnica trikrat na dan na Gorenjsko, in iz Loke gre dvakrat na dan poštni pot skozi Selca v Železnike in dvakrat na dan zopet nazaj v Loko. Od kod ta zamuda? So li mar ljubljanski časniki taki pijanci, da se v vsaki krčmi pomudé? ali so morebiti nadušljivi, da morajo vsak korak počivati? Rekel mi je nek poštni uradnik, da so pošte zato, da ljudem postrezajo in drugi višji poštni uradnik je rekel, da od pošte država nima nič dobička; če več nese, bolj ljudem vstreza. Ne dvomim, da si poštne uradniki zares prizadevajo ljudem vstrezati; le loška pošta ni teh misli. Ako bi nam ta hotela le malo postreči, bi naše časnike dala mesto v železniško poštno torbo potu v roke in memogredé bi jih ta oddal in dobili bi jih precej drugi dan do 9. ure zjutraj; kajti iz tega namena smo jih tudi naročili v Loko in prosili, da nam jih iz Loke pošiljajo. Dobivali smo jih poprej en čas tudi v resnici tako, vendar smo kmalo morali čutiti, kakošen veter v Loko piše. Kedar je bil poštni ekspeditor dobre volje, smo jih dobili iz Loke, kedar pa ne, šli so v torbo in dobili smo jih še le popoldan ob 1. uri iz Železnikov. Odkar so bile zadnje volitve v Loko, je pa termometer dobre volje poštnega ekspeditorja padel naenkrat za vselej pod ničlo. Precej smo zvedeli, da bomo časnike le iz Železnikov dobivali, kajti v Loko nimajo časa za to.

Pa ker moramo Selčani že radi ali neradi v „Bestellungs-Bezirk Eisern“ biti, bi že še prenašali, če bi tudi časnike 4 ali 5 ur pozneje dobivali, pa zakaj zraven tega še celih 24 ur pozneje, mesto v sredo še le v četrtek, to je nam zastavica. V Železnikih jih dobijo precej drugi dan potem ko izidejo, ob 11. uri dopoldne; v Selcih še le tretji dan ob 1. uri popoldne, tedaj celih 26 ur pozneje in vendar iz Selca do Železnikov 1 uro nimaš kaj hoditi in pošta v Železnike prav skozi Selca nese. V Železnikih časniki ne zaostajajo, ker ondotna gospa poštarica rada postreže. V Ljubljani smo tudi poprašali poštnega uradnika, pa ta je zagotovil, da vse redno pošiljajo, kar je tudi verjetno. Tako se ne dá drugače mi-

sliti, kakor da se naši časniki v Loko za nekoliko časa konfiskujejo.

Pristaviti je le še, da konfiskacija zadeva le „slovenske“ časnike „Slovenca“ in „Novice“, drugi nemški dohajajo redno. Bi morda sl. c. k. poštno vodstvo ne moglo storiti v tej zadevi potrebnih korakov?

Domače novice.

V Ljubljani, 25. maja.

(Zasežen) je bil včeraj „Slov. Narod“ zalvojo nekega dopisa. Jutri pa je pri deželni sodnji obravnava zaradi „Slovenca.“

(Mestni odbor) je imel včeraj prvo sejo, ktere so se vdeležili tudi pri zadnjih volitvah izvoljeni narodni odborniki.

(Priznanje.) Kakor poročajo „Nov.“, je ministerstvo kmetijstva, odboru družbe kmetijske naročilo, naj gosp. župniku Jan. Mesarju v Bohinjski Bistrici za temeljito poročilo o potovanju po Kranjskih planinah in podučevanju umnega mlekarstva in sirarstva posebno priznanje v imenu ministrov izreče. — Odbor je častno to pohvalo za povzdigo domačega našega sirarstva radostno naznanil neutrudljivemu rodoljubu.

(Južne železnice) načelništvo v Ljubljani je, kar smo že večkrat omeniti priliko imeli, jako nevljudno proti slovenskim časnikom; naj se zgodi kar koli, naj se premeni vožnji red, prestroji kak tarif, razglasi kak nov ukaz, — o vsem tem ljubljanski železnični urad, dasi bi mu bilo v korist, ne naznani ne ene pičice slovenskim listom. Ker pa menimo, da take reči kolikor toliko brigajo naše občinstvo, se trudimo drugod jih zvediti, čeravno nam je to večkrat prav težko. Do zdaj smo mislili, da železniški urad le slovenske liste tako zanemarja, a zdaj smo prepričani, da se tudi nemškim taka godi. „Laib. Ztg.“ je namreč nedavno prinesla novico, da od 15. maja naprej se bode na južni železnici lahko tudi ljudje vozili s tovornimi vlaki. To za občinstvo važno novico smo po „Laib. Ztg.“ posneli tudi mi, a zdaj smo zvedeli, da je bosa. Tedaj o južni železnici tudi uradna „Laib. Ztg.“ nič ne vé.

(Povodnji na ljubljanskem mahu) še zdaj ni konec. Zadnje dni se je voda nekoliko odtekla, a vsled včerajšnjega dežja je zopet narastla. Zdaj se čuje že o nesrečah. Preteklo soboto je namreč kmetiški fant iz Matenje, 18 let star, jahal konja po izžanski cesti od Kožuha proti Matenji. Ker je pa cesta vsa pod vodo, zgrešil je konj pot, stopil v graben in vrgel jezdeca raz sebe. Konj se je sicer rešil, a fant je utonil, ker ni mogel iz vode.

Razne reči.

— Duhovske spremembe: V ljubljanski škofiji. Č. g. Lor. Bergant, kaplan v Radečah, gre za administratorja na Dobovec. Č. g. Jak. Vindišar, kapl. v Vremah, gre začasno v pokoj. Razpisana je duhovnija Ljubno 18. maja. Umrla sta čč. gg.: 2. maja Anton Lumbar, vikar v pokoji iz goriške škofije, v št.-Vidu pri Ipavi; — 20. maja. Filip Cvek, kapl. v pok., v Idriji. R. I. P.

† Janko Krsnik, rojen v Novem mestu l. 1850, to šolsko leto bivši suplent na k. gimnaziji v Vinkovcih v Slavoniji, je previden s sv. zakramenti, 20. t. m. zvečer o 1/2 9. uri sklenil svoje 25letno življenje po 4 leta trpečem bolehanju za sušico. Bil je ranjki značajan rodoljub in zvest sin naše matere sv. kat. cerkve ter je v obojnem oziru dajal lepo upanje. Učil je na gimnaziji novomeški, go-

riškem učiteljskem izobraževališču, gimnaziji ljubljanski in slednjič na gimnaziji v Vinkovcih, kjer ga je dohitela prezgodnja smrt ter ž njim zabranila vresničenje njegovih posebno dveh lepih misli, kolikor mogoče obogatiti slovensko književstvo na zgodovinskem polju, v kar nam priča njegova za djansko porabo zelo primerna knjižica „Zgodovina Avstrijsko-Ogerske monarhije,“ in gimnazijsko mladino vzrejevati v strogo katoliškem duhu, v katerem je tudi sam preživel od Boga odločena mu leta, ter pokazal, da tudi modroslovec zamore zvest ostati kat. cerkvi, akoravno ga z vseučilišnih stolic dostokrat napajajo in pitajo z bogatajskim ukom, ker vrh cerkvene božje službe je opravljal še domače verske vaje. Z žalostnim srcem je večkrat potožil, da ga je srce bolelo in se mu je kar solza polila, ko je moral čuti iz ust svojih vseučiliških učiteljev, da je bil Jezus Kristus naš Izveličar le mitična oseba. Prenašal je svojo dolgo in hudo bolezen zares potrpežljivo in vdano v božjo voljo. Priporočal se je še pri življenju prav rad v molitev, naj bo toraj priporočen tudi zdaj v molitev vsih njegovih sorodovincev, prijateljev in znancev, učiteljev in učencev! Naj v miru počiva!

— Čitalnica vipavska napravi dne 28. maja v čitalnični dvorani „V Tabru“ besedo, katere čisti dohodek je namenjen za napravo nagrobnega spominka umrlemu diletantu Matiju Kobalu. Program je: 1. Prolog. 2. Jenko: „Nek dušman vidi“, zbor. 3. Verdi: „Ernani“, odstavek za gosli s spremstvom glasovira. 4. Vilhar: „Darilo“, samospjev. 5. Schubert: „Solza“, četverspev. 6. Paladilhe: „Mandolinata“, samospjev. 7. „Bojomir in Ljudmila“, dvogovor. 8. Zajc: „U boj!“, zbor. 9. „Poglavje I, II. in III.“, vesela igra v enem dejanju. 10. Ples. — Vstopnina k predstavi 20 kr., k plesu 30 kr., sedež 20 kr. — Gledé na dobrodelni namen se bode vsak večji dar hvaležno sprejel. — Začetek ob 8 uri zvečer. — K obilni udeležbi uljudno vabijo

vipavske domorodke.

— Razpisane so: 1. Služba jetniškega nadzornika pri deželni sodnji ljubljanski; 2. služba sodnijskega sluga pri okrajni sodnji v Kranjski gori. Prošnje se oddajajo do 21. in 19. junija pri predsedništvu deželne sodnje v Ljubljani. 3. Služba diurnista pri okrajni sodnji v Logatcu.

— Medveda so ustrelili 15. t. m. na Kočevski reki. G. Matija Verderber ga je zasledil v snegu, ki je tisti dan padel, in je šel z več tovarši tako dolgo po sledu za njim, da ga je došel. Sedemkrat zadet, je kmalo poginil. Tehtal je skoro 4 cente. G. Verderber je kožo podaril zoologični zbirki gimnazije kočevske.

— Piva se je leta 1874 skuhalo na Štajarskem 1 milijon 85.599 veder, od kterega se je odrajtalo 1 milijon 413.065 gld. — na Koroškem 204.202 veder z vžitnim davkom 344.915 gold., — na Kranjskem pa 94.795 veder, od kterega se je plačalo 125.449 gold. vžitnega davka. Davkarije po tem takem pač veliko piva povzijejo!

— Dužki brez ni, kjer je bil oni mesec Muktar paša tako slavno všel vstajnikom, pustivši jim okoli 3000 obrutih glav, je skusila tudi že avstrijska vojna zadnje četrt preteklega stoletja. Bilo je to v zadnjem za Avstrijo tako nesrečnem boji s Turki, za časa cesarja Jožefa, ko je generalmajor Alvincy po nesrečni bitvi pri Vatnici ob niskiškem jezeru hotel skozi dužke tesnine prodreti, da bi se pri Nevesinji združil z brigado Melas-ovo. Četa njegova znašala je še nekaj čez 2400 mož.

Najprej je poslal poveljnik sprednji oddelek ogledat, je li pot prosta, in ko se mu je naznanilo, da ni nikjer videti sovražnikov, se spusti vsa četa v previdnem vojnem redu v dolgo zakotje. Več ur že so marširali vojaki po ozki poti, in dospeli do višine pod „mrtvaškim kamenom“, ki se tudi imenuje „turška glava“, kar se vsuje na-nje iz višave toča kamenja in svinčen dež, skale se vderó od vseh strani na-nje, ob enem se pokažejo po vseh robovih sovražniki, ki iz varnega zavetja pokajo po njih, da je bila groza. Prestrašeni avstrijski vojaki ne morejo ne naprej ne nazaj, niti se vbriniti sovražnika, ker je bil ves strel zastoj. Tudi vsak naskok je bil nemogoč, kajti vsak vojak, ki je ob ozki poti hotel naprej, padel je — zadet po sovražni krogli ali pa iz višave prigromeči skali. Tako so vojaki, sprevidivši, da so vsi zapadli strašni smrti in da ni mogoče rešiti se, vdali se že svoji grenki osodi, orožje vrgli proč in tako zabuhlo molčé čakali smrtné skale ali krogle. — V tej veliki sili oglasi se mlad častnik z nevarnim, a edino rešilnim nasvetom: naskočiti strašno skalo „turško glavo“ in pregnati sovražnike ž nje. Ker ni bilo nobene druge pomoči rešiti četo, je poveljnik v to privolil. Avstrijski vojaki se zaženo na višavo — in posreči se jim, da s pogumom, ki ga dajé obup, preženó sovražnika s te višave, na kateri zamore majhna četa vstaviti veliko armado. Potem so zamogli Avstrijci dalje marširati, zgubivši čez 800 mož, skoraj tretjino vse čete, in so srečno prišli do Nevesinja. Bil je to sedanji polek Mollynari (takrat Kaunitz), mladi častnik pa sloveči poznejši francoski general Clever, ki je moral zavoljo nekega dvoboja pobegniti iz Avstrije in je stopil v francosko vojno, pri kateri si je pridobil toliko lavorik. — Te dogodbe smo se spomnili zdaj, ko se o nevarni poti po dužkih dolinah toliko govori in piše.

— Sultan ves v železu. Iz Carigrada se poroča časniku „N. A. Z.“, da sultana ni nikjer videti. Iz straha, da ne bi zgorel v svoji palači, si je dal popolnoma železno sobo napraviti; njene stene so vse z železom nabite; tudi hišna oprava je vsa železna in posteljo ima v železni omari. Ljudstvu se malokterikrat pokaže in takrat zeló previdno, da bi se mu kaj ne zgodilo. — Sliši se tudi, da Turki nameravajo zeleno zastavo preroka Mahomeda povzdigniti, kar je znamenje, da je Turška vera v silni nevarnosti. Ona je klic, da ves Turški rod mora po orožji seči; nadejajo se, da se na to znamenje iz Azijatske in Evropejske Turčije zbere nad 1 milijon bojnikov. Mohamedova zastava je zavita v 40 svilnih zavitkih kedar se razvije nosijo jo na dolgem drogu, na vrhu je okrogla, zaznamovana s polumesečem; 12 zlatih vrvic visi od nje, ktere držé viši Turški popi. Turki mislijo, da, vsi neverniki oslepé, ko to zastavo vidijo, ktero za tako sveto imajo, da vsak Turek jo brani s svojim življenjem.

— Državni jezik v Belgiji je bil dozdej francoski, dasiravno ga govori le manjšina prebivalstva. Več poslancev je tedaj izdelalo postaven načrt, da v okrajih flamskih mora biti tudi flamščina vradni jezik.

— Robstvo se bode vsled posredovanja konzula angleškega odpravilo tudi v Zanzibaru v Afriki.

— Turški fanatizem se čedalje bolj razširja. V neki vasi na Armenskem je četa razburjenih Turkov napadla kristijane v cerkvi, kjer so ravno obhajali velikonočne praznike in je vse pomorila. Pa listom se je prepove-

dalo o tej reči in o dogodkih na deželi sploh pisati.

Umri so:

23. maja. Anton Zeleneč, jetnik v posilni delavnici, 23 l., za razlivom v pljučih. Jernej Kramar, dninar, 56 l., za pljučnico. Helena Komar, hišnega posestnika žena, 42 l., za možg. mrtudom.

Eksekutivne dražbe.

29. maja. 3. Ant. in Jan. Goli-jevo iz Ljubljane (4876 gl.). — 3. Fr. Cvek-ovo iz Kurje vasi (6000 gl.), obe v Ljubljani. — 3. Matija Martinčič-ovo iz Otoka (1150 gl.). — 3. Jože Zakrajšek-ovo iz Topola (1270 gl.), obe v Ložu. — 3. Martin Blatnik-ovo iz Križev (60 gl.). — 3. Jan. Vihelj-ovo (126 gl.). — 3. J. Zakrajšek-ovo iz Srednjega Arta (500 gl.), vse v Krškem. — 3. Martin Šinkovc-ovo (927 gl.) v Litiji.

30. maja. 3. Tone Akrajnar-jevo (500 gl.) v Ribnici. — 3. Jernej in Tone Trbižan-ovo iz Branice (745 gl.) v Ipavi. — 3. Matija Skuk-ovo iz Olševka (1042 gl.) v Ložu. — 3. Fr. Vovk-ova zapuščina iz Mekin (5915 gl.) v Kamniku. — 3. Jan. Govednik-ovo (2870 gl.) v Metliki. — 3. Jurij in Tom. Šabec-ovo iz Trnja v Postojni. — 2. Marije Kunčič-ovo iz Sničnega (4234 gl.) v Trziču. — 2. Štef. Štuklar-jevo iz Cerovca (3042 gl.) v Metliki. — 2. Jan. Premrl-ovo iz Orehovce (187 gl.). — 2. Tone Keronič-ovo iz Ribnice (700 gl.), obe v Ipavi.

31. maja. 3. Jože Štefančič-ovo iz Vrhpolja (1442 gl.) v Ipavi. — 3. Lovro Mihevč-ovo iz Dolenje vasi. — 3. Mete Debevč-ovo iz Grahovega (635 gl.). — Andr. Molz-ovo iz Martinhriba. — 3. Jak. Hren-ovo iz Dolenje vasi (200 gl.), vse v Logatcu. — 2. Martin Krašovč-ovo iz Bušinj vasi (675 gl.) v Metliki. — 3. J. Hribar-jevo iz Vrha (820 gl.). — 1. Andr. Papež-ovo iz Smuka (245 gl.). — 1. Marije Turk-ovo iz Zvirč (150 gl.), vse v Žužemberku. — 1. Tone in Ljudovik Mihelč-ovo iz Razdrtega (6500 gl.) v Senožečah. — 3. Fr. in Reze Šinkovč-ovo iz Ambrusa (700 gl.) v Žužemberku. — 1. Jan. Osana-vo iz Razdrtega (870 gl.) v Senožečah.

Telegrafične denarne cene 23. maja.

Papirna renta 65.85 — Srebrna renta 69.30 — 1860letno državno posojilo 108.50 — Bankine akcije 824 — Kreditne akcije 133.60 — London 120 — — Srebro 102.45 — Ces. kr. cekini 5.68 — 20frankov 9.56.

Denarstvene cene 21. maja.

	Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta		65.89	66.—
5% renta v srebru		69.20	69.40
Srečke (lozi) 1854. l.		105.—	105.25
„ „ 1860. l. cel.		108.—	108.50
„ „ 1860. l. petinke		116.75	117.25
Premijski listi 1864. l.		130.40	130.60
Zemljiščne odveznice.			
Štajarske po 5%		95.50	96.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%		95.—	—
Ogerske po 5%		75.50	76.50
Hrvaške in slavonske po 5%		83.—	84.—
Sedmograške po 5%		74.—	75.—
Delnice (akcije).			
Nacionalne banke		830.—	832.—
Unionske banke		61.—	61.50
Kreditne akcije		133.10	133.30
Nižoavstr. eskomptne družbe		635.—	645.—
Anglo-avstr. banke		64.70	64.90
Srečke (lozi).			
Kreditne po 100 gld. a. v.		155.50	156.25
Tržaške „ 100 „ k. d.		118.—	119.—
„ „ 50 „ „ „		56.—	56.50
Budenske „ 40 gld. a. v.		29.50	30.50
Salmove „ 40 „ „ „		38.—	38.50
Palfi-jeve „ 40 „ „ „		28.50	29.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „		29.—	30.—
St. Genois „ 40 „ „ „		28.50	28.75
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „		22.75	23.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „		22.50	23.—
Srebro in zlato.			
Ces. cekini		5.66 1/2	5.67 1/2
Napoleons'd'or		9.54 1/2	9.55 1/2
Srebro		102.40	102.60

V muziki in petju izvrstno izurjen organist

išče primerne službe. — Natančneje se izvé pri vredništvu „Slovenca“. (31—1)